

stones erant in domo eternitatis. **P**rimo ibi erit iocunditas sine merore. ibi vita sine morte. ibi leticia sine tribulatione. ibi eternitas sine fine. Ad quam eternitatem perducatur.

Sermo. lxxvi.

Ad idem

Scit ei philippus. do

Domine unde nobis patre et sufficit nob. **J**oh. xliij. In summa verborum duo tangunt. Prima philippi pia petitio. secundo christi benedictio. De primo dicit. Domine ostende nobis patrem. Symon de galilea. Multum errabat a vero si patris ostensionem petebat ad oculum corporis qui puro mentis intuitu percipit. **J**oh. i. Deum nemo vidit unquam. **E**rod. xxiiij. Non videbit me homo et viuet. **M**ota quod inter apostolos quidam petierunt seculari potentia. **M**atth. xx. Dic ut unus sedeat a dextris et. quidam futurorum sciam. **M**atth. xliij. Quando hec erunt dic nobis. quod erit signum aduentus tui. Quidam inimicorum vindictam. **L**u. ix. Dic ut ignis descendat de celo. **P**hilippus non petiit seculari potentia. quod brevis. **E**ccl. i. Omnis potentatus brevis vita. Nec mundana sciam. quod curiosa est. **J**. **C**hor. viij. Scientia instat. nec inimicorum vindicta quia prohibita est. **M**atth. v. Diligite inimicos. si petiit visionem patris nam quod est eterna beatitudo. quod ibi summa iocunditas. **P**s. xv. Adimple me leticia cum vultu tuo. Ite plena sarietas. **P**s. xvi. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Ite eterna felicitas. **J**oh. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscant te et. id subdit. et sufficit nob. **A**ug. in li. de libero arbitrio. Tanta est felicitas iocunditatis eterne. ut si non liceret in ea amplius quam unus diei horam vivere homo posset omnes delicias huius mundi pretere. **P**s. lxxxij. Melior est dies una et. **A**ug. in li. de ciuitate dei. Quid est quod per prophetam dominus dicit. Ero illoque deus. nisi ego ero unde satietur. Ego ero quicquid ab hominibus desideratur. et vita et salus et virtus. et copiosa gloria. pax et honor et omnia bona. **P**rimus igitur fructus beatitudinis est vita. **P**uer. viij. Qui me inuenerit inueniet vitam. **S**ecundus est sanitas. Pax pdeset huius vitam si semper infirmitas haberet. quod vita cum morbo non vite sed pena et miseria. **E**ccl. xxx. Melior est mors quam vita amara. si ibi erit sanitas. **A**pocal. xxi. Neque clamor neque luctus neque dolor. quod habebunt medici cum pretere. De quo **E**ccl. xxxvij. Altissimus de terra creauit medicinam. **T**ercius fructus est victus siue comestio. parum esset habere sanitatem si non haberet quod comederet. **L**u. xxiij. Edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Sed quia multae sunt comestiones quod pre nimia tenuitate non satietur si ibi non sic. **P**s. xvi. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Quia vero multi sunt quod uno cibo non satiantur. id comestio habebit ferulorum varietatem. **O**mnium ferulorum ex contemplatione diuinitatis. aliud humanitatis. **I**sa. vij. Butyrum et mel comederit. Butyrum quod causatur ex carne. id humanitas. Sed quod multi in comestione solent habere fastidium. ibi non. si plena dulcedine. **E**ccl. xxxij. Qui edunt me adhuc esuriunt. Sed sepe delicata comestio solet cito finire. si illa habebit perpetuitatem. **A**pocal. vij. Non esurient neque sitient amplius. **Q**uartus fructus diuinitatis. parum

esset si comestione haberet sine diuinitate. **P**rouer. viij. Nec diuinitas et gloria. **P**s. cxj. Gloria et diuinitas in domo eius. **P**rouer. i. Abundantia profuerit malorum timore sublato. **M**atth. vi. Thesaurizate vobis et. Iste non facit iter securum sed timoribus plenum. **J**oh. xv. Sonitus terroris super in auribus meis et cum pax sit semper infidias suspicatur. **Q**uintus fructus pulcritudo. Pax esset si quod haberet diuinitas et aliquid de formitate sedaretur. Erigitur pulcritudo triplex. Prima a diuinitate. **iij. Reg. viij. Impleuerat gloria domus domini. id est. sanctos. sicut sol suo splendore omnia illuminat. sic diuinitas omnia clarificat. Secunda a corpore fulgenti. **M**at. xliij. Fulgebunt iusti sicut sol. Tercia ab anima influente. **C**an. liij. Quod pulchra es amica mea absque eo quod intrinsecus lateret. **E**ccl. xliij. Gloria domini plenum est opus eius. **S**extus fructus honor. parum esset huius pulcritudinem nisi haberet honorem. Primo honorabile habitum. **P**s. xliij. Assitit regina in vestitu deaurato. id est. corpore glorificato. et circumdata varietate. **i. in mente. P**s. xliij. Dis gloria eius filia regis. Secundo quantum ad dominum collatum. **P**s. viij. Oia ibi fecisti sub pedibus eius. Tercio quantum ad honorabilem familiaritatem. **P**s. cxxxvij. Amicus honorati sunt amici tui deus. **J**oh. xv. Iam non dicam vos seruos. quod seruus nescit quid facit dominus suus. sed amicos. quod omnia quod audiri a patre meo nota feci vobis. **J**oh. iij. Iam filij dei sumus nondum apparuit quid erimus. **S**eptimus fructus pax. si quod haberet omnia super dicta et semper guerras. quid pdeset. **P**s. cxlvij. Posuit fines tuos pacem. **L**ent. xxvj. Dabo pacem in finibus vestris. **O**mnis finis est deus. alius corpus. tercius est quilibet primus. **I**sa. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis. **U**ltimus fructus est oculus bonum. **P**s. Aug. Nullum latebit bonum nullum aderit malum. Primo omne bonum in congregatione. **S**ap. vij. Dederunt mihi omnia bona pater qui illa. **B**oetius. Beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus. secundo in possessorum fruitione. Pax esset si quod multa bona possideret nisi eis vis liceret. **E**ccl. v. Quid pdesit possessori nisi quod cernit diuinitas oculis suis. **M**iere. xliij. Requesceat et cum cibus affluet bonis. Tercio in fruitionum prauatione. quod illa fruitio bonorum nunquam finietur. neque interpellabit. **P**s. cxxxvij. Videas bona hierusalem omnibus diebus vite tue. **E**ccl. xxxij. Stabilita sunt bona illi in domino. Idcirco libenter deberemus sustinere mortem pro christo et mori mundo ut ibi viveremus cum deo. **A**d quod hortatur **A**ug. Illuc festinare ubi semper vivatis. si enim hic amatis miseram et fluidam vitam ubi homo nascitur cum dolore vivit cum labore et finit cum luctu et merore. quanto magis amare debetis vitam eternam. ubi semper summa securitas. summa felicitas. **I**d Aug. Si diuinitas appetant ibi quoniam ubi pater non patet et seruantur. **A**ug. in li. pfe. Domine fecisti nos ad te. inquit est cor nostrum donec requiescat in te. quod in te est omnis sufficientia sine omni indigentia. Et sic dicit philippus. Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis et.**

De sancta cruce

Sermo. lxxvij.

Quam inuenerit inuenit vitam. **P**rouer. viij. Scribit Indus de quadam arboris que est in India. et habet

bet fructus dulcissimos. Ad hanc volant columbe et de fructibus eius comedunt mane et sero. Draco autem qui est naturalis inimicus colubarum insidias ponit eis ut transglutiat et occidat. Sed tamen draco intantum timet arborē predictā quod nec audet attingere. nec in ea latitare. Si vinbra prehendit ad occidendum draconem ad orientem declinat. et naturaliter pendens columba semper in vinbra arboris manet. et tunc a draconē est secura. Sed quoniam columba arborē dimittit et vinbram eius. tunc prius a dracone deglutitur.

¶ Spiritus autem per arborē nobilē intelligit sanctā crucē. De qua Ambrosius. Crux fidelis inter omnes arborum nobilissimā. Hec est arbor figurata quā vidit nabuchodonosor. Daniel. iij. Vidi et ecce arborē in medio terre cuius altitudo ad celum ptingebat. et aspectus eius usque ad universos fines terre. folia eius pulcherrima. fructus eius nimis dulcis. et esca universorum erat in ea. subter eam habitabant bestie. in ramis eius volucres celi. Spiritus autem. Hec arbor sancte crucis in medio terre est sita. Psalm. lxxij. Opatus est salutem in medio terre. Longitudo crucis ptingebat ad celum. quod est scala quā Christus erexit sibi et suis sequacibus. De qua canit ecclesia. Hec est scala peccatorum per quam Christus rex celorum ad se traxit omnia. In hac arborē est esca omnium animalium. id est peccatorum. quod Christus per carnem que vere est cibum. Iob. vi. Ad hanc arborē preciosa volare debet columba. id est deuote anime si volunt habere vitam et sedere in vinbra. id est in protectione illius dicendo Canticum. ij. Sub vinbra illius quē desiderant sedē. et fructus eius dulcis gutturi meo. Nam sub vinbra illius est secura quod draco. id est diabolus multum timet arborē crucis. quod in ea est victus. Gregorius. Qui in ligno vincebat. in ligno quod vinceret per Christum dominum nostrum. immo etiam in ligno crucis diabolus est crucifixus in sua potestate. De qua Adamantius super librum Iudicum. In cruce visibiliter crucifixus est Christus. invisibiliter vero diabolus ad Coloss. ij. Expoliatus principatus et potestates. et ideo timet Ista. xxx. Pauebit assidue virga percussus. Et sic hec est virga de qua psalm. xxij. Virga tua et baculus tuus etc. Ideo fugere debemus ad vinbram protectionis sancte crucis. discedo cum. Psalm. xvj. Sub vinbra alarum tuarum protege me. Nam in ea est vita colubarum. id est animarum fidelium. De qua introitus. Nos autem gloriarī oportet in cruce domini nostri Iesu Christi in quo est salus vita et resurrectio nostra. De qua Eusebius. Tota salus mentis et corporis puenit ex ligno crucis. Ideo thema. Qui me inuenit. In quibus verbis duo innuunt. Primo salutifera crucis inuentio gloriosa: ibi. Qui me inuenit. Secundo subiungit eius utilitas operosa: ibi. inuenit vitam.

¶ De primo dicit. qui me inuenit. Domini viatori est magnū solatium et magna securitas. si iuxta profundum fluminis inuenit nauē. Et sic de fluminis presentis fluxibilibus vite ad portū salutis hominū puenire non potuit. Et venit Christus in nauicula crucis. De qua Sapientia. xliij. Exiguo ligno credunt homines saluare animas suas. et transire mare per ratem liberati sunt. Augustinus. Nemo poterit transire per mare huius seculi nisi portatus a cruce Christi. Ideo Iheronimus. de summo bono. Quoties in fluctibus et percellis es lignū ascēde crucis liberaberis. Et Bernardus super Canticum. Crux Christi vite fuit lignū quod solū fuit dignū ferre salutē et vite fructū. id dicit

Qui me inuenit. **¶** Nota inuentio sancte crucis post annos ducentos a resurrectione domini facta est. de qua hodie ecclesia solennizat. Tamen lignū longe ante in immersione est inuentū. Primo a Seth filio adae ut habetur in euangelio Nicodemi. cum adā infirmaretur Seth filius eius portas paradisi adiit. et oleum miscuit quod corpus patris pungeret postulauit. Cui apparet angelus michael ait. Noli laborare et flere. poles miscuit. quod nequaquam illud psequi poteris nisi populi fuerint quinquaginta annorum. Tamen legitur alibi. quod dedit sibi ramusculū ut illū in monte libani plantaret. Sed in quadā hystoria grecorum legitur quod tradidit ei de ligno in quod adā peccauit dicens. quoniam fructū fecerit tunc per saluabit. Rediēs igitur patrē mortuū inueniēs hunc ramū super tumulū patris placuit quod creuit in arborē magnā. usque ad terrā salomonis perdurauit. Secundo a salomone est inuenta. Nam salomon dum domum saltus edificaret. vidit arborē tam pulcrā. fecit eam succidere. et in predictā domū collocare. nusquam tamen videtur Iobes beletib locari poterat. nec alicui aptari voluit. modo nimis longū. immo nimis breue. Iohannes indignari artifices ipsum reprobanerunt. et super quendam locū ut esset pons transiētibz piecerunt. Tercio inuenta est a regina sabba. Ista fuit Iosephū dicta fuit nauicula. et venit in hierusalem. ut habetur. iij. Regum. x. ut audiret sapiam salomonis. Et cum predictus lignū ptransire debebat iuxta scolasticā hystoriam vidit in spiritu quod saluator in illo ligno suspēdendus erat. id super illo ligno ire noluit. et salomon intimauit quod in illo ligno quidā suspēdendus erat. per cuius mortem regnū iudeorum deleri debebat. Iohannes salomon lignū illud inde sustulit. et in profundissimis terre visceribus submergi fecit. Quarto inuenta est a iudeis in perbatina piscina ubi hostias abluebant. Hec in quā per seina habuit virtutē sanandi infirmos. et perierit quod prior descēdebat Iob. v. Et non solum fuit ex descensu angeli. sed etiam ipsius ligni. Appropinquante igitur passione predictū lignū supnarauit quod iudei videntes ipsum acceperunt et crucē domini parauerunt. et ipsum in eo crucifixerunt. Mortuo autem Christo et sepulto. crucē in terra absconderunt. ubi per ducentos annos et ultra latuit. Quinto inuenta fuit ab helena. et habet ecclesia celebrat. quod alie quatuor inuentōes eiusdem ligni nodū sanguine Christi erant consecrate. Et ipsa inuenit per iudā sacerdotē fodiente. ut habetur in legēda tres cruces. ad designationē quod homines virtuosos sexus triplices inueniunt qui in eis gerunt crucē. Aliqui crucē mali laronis. aliqui boni laronis. aliqui crucē Christi. **¶** Primo sunt qui inueniunt in cruce mali laronis. et sunt peccatores in mortali. Nam tales habent cruciatū finem Augustinus. Quaque culpa sibi ipsi pena est. De qua Ecclesia. xij. Non est bonus ei qui est assidue in malis. Nam scia ad minus die nocte viget eū. Bernardus. Sunt qui labores sustinent non tamen est eis pax in domino. ut raptores adulteri. id est ve portatibus crucē. si non Christi. Sunt enim conuicia quatuor crucis huius. Licet laronū crux non habuit quatuor sed tria. tamen finem modum crucis deposita. **¶** Primum cornu est pena ante peccatū. ut iracundi. superbi. fures. et sic de alijs. Primo meditantur puniētes. se cogitationibus in seipsis quod pueniāt ad peccatū. ita ut impleat illud. Psalm. xxxj. Multa flagella peccatoris. Sicut enim aranea se inuoluit ut capiat mu-

scas multis laboribus. **Ma. lix.** Telas aranee tenuerunt. veniet parvus ventus montes destruit telas. **Luc. xij.** misit horreum dilatare. et dictum est ei. **Hac nocte aiā reperā a te. Ps. lxxv.** Dormierunt somnii sui. et nil inuenerunt viri diuitiarum. **Scdm cornu est pena post pccm.** De q. **Sap. xvij.** Subitane⁹ timor inuenit illis pessima redarguēte pscia velit pccōr vel nolit nō erit ei reqes. **Unde Isae. lvij.** Cor impij quasi mare feruens qd quiescere nō potest. **Gregorius.** Non est maior pena q̄ remordēs consciētia. **Terciu⁹ cor** nū est cōfusio corā hominibus. **Unde Sap. xvij.** Semp̄ plūm it seua p̄urbata cōsciētia. **Unde Ca. iho.** Conscius ipse reus de se putat oia dicit. **Job. xv.** Cum par sit. ille semp̄ insidias suspicat. et **Pie. re. r.** Malicia tua amara. sed nō meliorat. qz nō tū mer deum. **Chrsf.** Timor hoim differt peccatum. **Bern.** Quid trepidas ad carnis penas. et gladius districti iudicis contemnis. **Quartum cornu est** eternū tormentū. **Sap. xvij.** Timida nequicia dat testimoniu cōdemnationi. **Ps. xli.** Abyssus abyssum inuocat. qz abyssus criminis inuocat abyssus cōdemnationis. qz dī ad **Rom. vj.** Stipendia peccati mors. qz de hac cruce culpe descendit in damnationē eterne pene. et sic latro malus in infernus. **Scda crux inuenta fuit boni latronis.** et est crux penitētie. **Hanc crucē** hodie debet nobis inuenire helena regina. i. ratio q̄ debet regere omnia de bet compellere iudā. i. sensualitates. et igne minari eterno ei. **Et debz habere q̄tuor cornua.** **Primū** cornu est contritio et dolor p peccatis. quā habuit dauid **Ps. v.** Dolor meus in conspectu meo semp̄. **Et ad hanc hortamur Dier. xxvj.** Done tibi speculum. statue amaritudines. **Hec amaritudo** facit pacem cōsciētie. **Isa. xxxvij.** Ecce in pace amaritudo mea amarissima. **Et ille dolor** fm sanctum **Tho. in. liij.** nō pōt esse minor in voluntate si cut nec dilectio. sed bene in sensualitate. **Et debet esse continuus.** **Ideo ps.** Dolor meus et. **Augu.** **Vbi dolor finit** de pena nihil relinquit. **Scdm cornu inferus** vbi pedes affixi fuerunt vno clauo significat affectiones aīe que debent affigi vno clauo. i. timore dei et timore peccati ne deus amplius offendar. **Ps. cxvij.** Cōfuge timore tuo carnes meas. qz cū timore pccī pccm ne reincidat. **j. Choz. x.** Qui se existimat stare videat ne cadat. **Eccl. xxvij.** Nisi in timore dei te tenueris cito subuertetur domus tua. **Terciu⁹ cornu** ad partē sinistrā est p̄mptitudo ad ignoscendū. qz dicit **Chrsf.** Hec est virtus que hoim assimilat deo qui nō solū inimicis indulgit. sed etiam pro eis intercessit. **Luce. xxij. c.** Pater dimitte illis. **Eccl. xxvij.** Relinque proximo nocētē tibi. **Sed clauus est timor** de p̄piciato pccō. de quo **Eccl. v.** De p̄piciato pccō noli esse si ne metu. **Ex quo dicit apls. j. Choz. liij.** Nihil mihi conscius sum: qz in hoc nō iustificatus sum. **Ud** denique qz canis offendēs dīm vocatus cum timore accedit. **Quartū cornu** a dextris ē satisfactio. quā docet iobes baptista **Luce. liij.** Facite dignos fructus pnie. sicut dicit apls ad **Rom. vj.** Sicut exhibuistis mēbra v̄ra seruire iniquitati ad iniquitatē. ita nunc iusticie in sanctificationē. **Deut. liij.** Scdm mē

surā pccī plagarū erit modus. qz fm **Aug.** Nollū malū impunitū. si non hic tū ibi. **Et q̄ dicit Chrsf.** Nō sufficit crux sua sine tua. **Jo hortat. Mat. xvj.** Qui vult venire post me abneget semetipm et tollat crucē suā et sequat me. **Sed clauus affigēs ē timor iudicij.** **ps. cxvij.** **Iudicij** tuis timui. qz nihil ibi occultū. **Eccl. xij.** Cūtra q̄ fuit adducet dñs in iudiciū p omni errato: siue bonū siue malū sit. **Tercia crux inuenta fuit crux xpi.** et significat crucē iusticie quā portat iusti. dīcēdo cū aplō ad **Gal. ij.** Xpo p̄fixus sum cruci. et **Gal. v.** Qui xpi sūt carnem suā crucifixerūt cū vicijs et concupiscētijs. **Qd** verbū tractat **Aug.** in glo. dīcēs. **Congruunt** de notōi vt q̄ dñi crucifigi passionē celebramus repā mēdarū carnaliū voluptatē crucē nobis faciam⁹. **Si** vis meritorie te crucifigere debes hodie habere q̄tuor cornua crucis. i. q̄tuor virtutes q̄s xps in cruce onidit. de q̄bus **Bern.** sup **Can.** Xps virtutū gēmis q̄tuor decoratit cornua crucis. **Supemi-** nēs charitas quam p̄fecit a dextris crucis. **Bene-** gna obediētia quam adimpleuit a sinistris. **Scia** patiētia quā exhibuit in p̄fundo. **Summa** hūilitas quā semp̄ retinuit. **Primū** cornu supi⁹ est charitas. **Vñ** ex charitate fit dolor crucis de s̄ tractōe spūalis p̄solatiōis. **ps. clij.** Auferes spm̄ eorū et deficiēt. i. spūalē p̄solatiōē. **Quanta** est illa crux. **Bern.** Nā q̄ semel didicit ad seipsam intrare et intm̄is suspirijs suspirare. nescis an ip̄i gehennam ad sp̄s expti penalius horribilissq̄ extat. q̄ p̄solatiōne spūali carē. **Jo glo. sup T̄ren. j.** Frustra q̄rit p̄solatiōē exterius q̄ spūalē p̄didit intrinsec⁹. **Scdm cornu** a dextris est obediētia in difficultiū et arduorū op̄atiōe. vt dīris laborib⁹ exhaustat sanguinē et offerat xpo deo in recōp̄sam. q̄ sanguinē p nobis effudit. **ij. Reg. ij.** Effundit sanguinē belli in pace. **Est** in corpali afflictōe sanguinē attenuare. **Bern.** Verū gēnis martyrij est q̄tidiana afflictio corpis. **Terciu⁹ cornu** a sinistris est patiētia in aduersitatē opp̄sione. i. paup̄tatis. infirmitatē. **Greg.** Crux xpi tollit cū aduersitas patiēter tolerat. **Quartū** et infimū est humilitas. p̄funda xpi **Et** sic nos si v̄lispēdimur. et licet sit crux humiliter debemus pati. vt **Dauid. iij. Reg. xvj.** cui maledixit semey. qd audīēs abysai fili⁹ saruite ait. vt qd canis iste moriturus n̄o maledicit regi. **Cui** dauid. **Dimitte** eū vt b̄dictio def mihi. p maledictione. **Eccl. vij.** Humilia valde spm̄ tuū. **Diero.** Quātū cūq̄ te hūiliaueris. xpo hūilior nō eris. **Et** sic b̄ est crux xpi p quā veni ad gloriā et exaltationē eius. vt scribit ad **Phil. ij.** Propter qd exaltauit eū et. **Vñ** scdo subiungit crucis xpi vtilitas. **Primo** diabolus fugat. **Aug.** **Vbi** signū crucis cūq̄ si de crucifigi p̄cesserit. ibi inimic⁹ nihil nocebit. non solū fidelib⁹ qz et infidelib⁹. vt p̄z exēplū de iudeo in tēplo defro. **Nā** sic dauid a saul p cytharā spm̄ malū effugauit. **j. Reg. xvj.** sic crux xpi repellit hostes malignū ab hoibus. **Aug.** **Crux** xpi pellit a nobis exterminatores. si tñ cor n̄m habeat deū inhabitatorem. **Ideo Inno.** In inchoatōe cuiuslibet operis oportet muniri pcc⁹ crucis signaculo. ppter qd dicit **Bern.** in meditationib⁹. **Si** pulsar turpis cogitatio. si p̄mitte te caro. si demon parauit insidias: fa

De sancta Cruce

ge ad signū crucis xpi liberaberis. **S**cdo padisum vite celestis apit. **D**amas. **C**ruce xpi clavis paradisi. **I**sa. xxiij. **D**abo clauē domus dauid sup humerū eius. **H**ec est clavis q latroni paradisi apertuit. q p quinq milia z ducētos annos clausa fuerat. **C**ui dñs ait. **H**odie mecū eris in paradiso. **L**uce xxiij. **A**mb. **H**oc signo celū apit. z homines a malo seruant. **A**d signū hodie honoremus z nos munimur semp.

Sermo lxxviij. **A**d idem.

Eccata nostra ipse p-

P tulit in corpe suo sup lignū. vi pctis mortui iusticie vtuamus. **J**. **P**e. ij. **F**abbi salomon sup **E**xo. dicit. **M**odus est aquile qn portat pullos suos de loco ad locū q portat eos supra de istum. vi si piciat sagitta ab inferius recipiat sagittā z nō pulli. **S**pūaliter. sic xpus qn voluit nos de obligatōe eterne damnatōis portare ad spē celestis glorificatōis accepit nos. id est penas peccatorū nōrū supra dorsum suū. **D**e q **D**eut. xxiij. **S**icut aqila puocās ad volandū pullos suos zc. **E**xpādit alas z assumpsit atq portauit petā nra in humeris suis qn crucem baculauit. **P**s. **R**edemit nos in brachio extēto. **D**icit em mgt in. iij. dis. xv. **P**rimo accepit de nro vi nobis daret de suo. **I**ncipit penā vi nobis daret pene absolutionē. **J**o **E**usebius. **T**ota nra salus mēris z corpis puenit ex ligno crucis. **I**n qbus verbis duo innuunt. **P**rimo magna acerbitas xpi xpi passionis: ibi. peccata nra. **S**cdo subdit mira vtilitas nre saluationis: ibi. vi pctis mortui zc. **D**e pmo dicit. **P**eccata nostra ptulit. i. penas pctōz nroz pfecte tulit. **A**ugu. **S**i eque pensat culpa hois z pccum redemptōis. nō tantū distat ortus ab occidente. z centrū terre a summo celo cardine. **I**n hoc tātū valer. i. plus soluit q debuit. **P**s. cxxix. **C**opiosa apud eū redemptio. **S**ubdit. in corpe suo sup lignū. **E**cce penaltas z acerbitas christi passionis: quia eius penaltas tanta fuit q nō pōt bñ explicari ab hoie. **P**s. lxxviij. **D**ēs fluctus meos induxisti sup me. **G**lo. id est oia q de passione eius pphetata sūt euenerūt. **N**am sicut eius natura qtu ad tēneritatē oim hominū naturā incōpabiliter excessit. sic eius passio alioz passionē. **T**ren. j. **V**idere si est dolor sillerz. **I**deo dicit **A**ugu. **C**aput nostrū intueamur. multi martyres talia passi sunt. hñhil eorū relucet quō caput nrm: q xps nullā pfolationē recepit in sua passione: z voluit sibi h miraculose in passiōe subtrahere. qd ex eius gfa dignatus est suis martyribus tpe passiōis elargiri. **N**ā quāto eis durior fuit tribulatio. tanto martyrij maior interior pfolatio. **P**ñ scūs laurēt sup cratere assatus dixit. **C**arbo nes tui refrigeriū mihi pbenit. **E**t scūs **T**yburcius duz nudis plantis sup carbones ignitos ducere: ait. **V**ides mihi sup flores roseos incedere. **S**ed i xpo nulla talis pfolatio. id dicit. **D**eus deus me: quare me dereliquisti. **E**t sic pz acerbitas passiōis in ligno. **S**cdo lignū crucis figuratū ē multipliciter in veteri lege. **P**rimo **G**en. xxiij. **A**braam colligauit ysaac z posuit eū sup struē lignorū: z post h seminis multiplicatio ei pmutit. z sic m-

splicatio xpianorū facta est **J**ob. xij. **S**i mortuus fueris fructū multūz afferet: sicut stelle celli z arene maris. **B**onū xpiani p stellas. **M**ali p arenam. qz isti erūt in celo vi stelle. **M**ali in inferno vi arena in p fundo maris. **S**cdo figurat **E**xo. xv. **O**stendit ei lignū. qd cū misisset in aquas: in dilectiones verse aque. i. tribulatiōes. **P**s. lxxviij. **S**aluū me fac de qm intrauerūt aque. i. tribulatiōes. **S**ed ad dulcorationē tribulatiōis est efficax lignū scē crucis z cōsideratio dñice passionis. **G**reg. **Q**uicqd tribulatiōis terrena ppinat aduersitas. **L**ene erit si inspicat qd biberit in crucis patibulo q iuuat nos ad celū. **T**ercio figurat **N**um. xxi. in palo in q serpēs zc. **C**assio. **C**ruce victoria xpi. p dicitio z yabol. infernorū destructio. celestiu reformatio. mors infidelium: vita iustorū. **A**mb. **F**ugat timor corporis vbi pregit dulcor dñice passionis. **N**am h ptra signū nullū stat piculū. **Q**uarto figurat. **J**. **R**e. xvij. **D**auid tulit baculū in manibz. z collegit sibi qnq lapides limpidissimos de torrente. misit in peram pastorale. z significat baculū crucis z quinq vulnera **G**en. xxiij. **I**n baculo meo transiit iordanē istum. **J**acob paup venit in mesopotamiā. h cū duabus turmis rediit. sic cū turma gentiū z iudeorū rediit xps de victoria in cruce habita. **Q**uinto lignum crucis figurat **H**ester. v. **A**man parauerat lignūz mardocheo z p se in eo interit. sic diabolus nobis damnationē parit in ligno transgressionis. sed victus est p lignū crucis. **D**e quo **G**rego. **Q**ui in ligno vincebat in ligno qz vinceret. vñ z **A**ugu. **D**ominus orbē vicit dyabolū. non ferro h ligno. **S**cdo figurat lignū crucis. **D**an. iij. **E**cce arbor in medio tre: cuius lōgitudō ptingebat ad celū. z latitudo ad finios terre. esca vniuersorū in ea erat. **P**er arbore i medio tre itelligit crux xpi i medio tre sita. **D**e q **P**s. lxxviij. **E**xpatas es salutē in medio terre. **H**ec arbor attingebat celū. qz p cruce xpi oēs nos oportet ascendere **M**atth. x. **Q**ui non accipit cruce suā z sequit me nō est me dignus. **I**n hac arbore pendebat esca oim aialū. i. oim fidelū. qd xpi corpus nobis dat in cibū. **E**t oēs volucres celli. i. fidelis indeficiēt in ea. **B**erū. in meditationibz **C**um pmit caro. cū pulsat turpis cogitatio recordor crucis z vulnerū xpi. resurgo z respisco. **N**on inuenimus in oibus xpiis tam efficax remediū: sicut ad vulnerū xpi refugū. **S**eptimo figurat **C**an. iij. **F**erculū fecit sibi rex salomon. z dī a fero fers: qz deserit de loco ad locū. z figurat xpi crucez que fuit lectus in q requeit xps. **I**sa. xxviij. **C**oangustatū est stratū. **R**enera augustū. qz posuit pedē sup pedē. z non habuit vbi caput suū reclinaret **M**atth. viij. **D**ulpes foueas habet. filius autē zc. qd figuratū est **G**en. xlix. **J**acob finitis mandatis qbus filios isrl instruebat collegit pedes super lectulū z obiit. **S**pūal p iacob q iterpial supplātor intelligit xps. q supplāuit hostē nrm dyabolū. hic collegit pedes in lectulo crucis z obdormiuit moriēdo. **N**ā sicut qn magni dñi in meridie se reclinat ad dormiēdū solent fenestre claudi vi dētius dormiat. sic xps dormiēs i lectulo crucis fenestra mūdi videbat clausa qn tenebre facte sunt per vniuersam terrā aq hora sexta vsq ad horā nonā.

Hic est lectus de q̄ Math. xxiij. Erunt duo in le-
cro vno. s. diuinitas et humanitas. vna sumebatur
ad penā. s. humanitas. et alia relinq̄bat libera. s. diui-
nitas. Hoc est lignū p̄ciosum inter oīa ligna silua-
rum vt canit ecclesia. in q̄ salus n̄ra pepēdit. vt dicit
Eusebius. Tota salus n̄ra mētis et corp̄is pepēdit
in ligno crucis. Hoc est lignū cū q̄ sit defensio cō-
tra diabolum. vt dicit Isid. de sum. bo. Si pcellis
mūdi et diaboli inuolueris lignū ascēde crucis et
liberaberis. vt legit exemplū de iudeo signās se si-
gno sc̄e crucis. et diabolus non p̄ualuit p̄ra eum
Dixi sc̄o subūgīt mītra vilitas n̄re saluatio
n̄ra: ibi. vt p̄cis mortui iusticie viuamus. Aug. in
li. de salutaribus documentis. Quid est p̄cis mori
nisi opa maligna in nobis dānaret h̄ miserabile se-
culū fugere et dyabolū cū oībus pompis debella-
re. Nam sicut hō mortuus nulli detrahīt. nemini
molestus existit: nō inuider: nō superbit: s̄ sicut in
mortuo nō est sensus neq̄ motus. sic in eo qui est
mortuus mūdo et p̄cis nō est interior effectus cri-
minis nec exterior. Non tñ possum⁹ esse sine p̄cis
de lege cōi vt motus penitus nō assurgāt. qz dicit
Amb. Nulla mēs nulla aīa est q̄ nō recipiat agre-
stes motus cogitationū malarū. Jo Berni. sermo.
ne. lix. sup. Cañ. Quid in h̄ corpe manēs p̄cceris.
erras si vicia putas emortuat nō p̄ssa magis. ve-
lis nolis int̄ fines tuos habitat Iehusens. Subiu-
gari p̄t exāmiari si p̄t. Atq̄ de lege sp̄ali ē possibile
vt aliq̄s attingat ad statū tāte p̄fectiōis vt h̄eat cor-
pus emortuū. et ab oīb⁹ motib⁹ illicitis alienū. vt
dicit Iohes cassianus in collatiōib⁹ patrū. coll. ij.
Subdit vt iusticie viuamus. i. virtutib⁹ insitem⁹
Nam. di. Hiero. Dēs virtutū sp̄s noīe iusticie cō-
tinent. Et h̄ est crux sp̄ualis. s. p̄cis mori et iusticie
vītere. habens q̄tuor cornua. De q̄bus Berni. sup.
Cañ. Quatuor sunt cornua crucis sp̄ualis. sup̄ius
obediētia. inferius hūilitas. a dextris charitas. in
sinistris patientia. et sic p̄ficitur crux tua. De qua
Math. xvi. Qui vult venire post me abneget se-
metip̄m et tollat crucē suā. Dicit glo. sup. aplm ad
Gal. v. Congruit n̄re deuotiōi vt dñi crucifixi pas-
sionē celebremus: reprimēdārū carnaliū volup-
tū nobis crucē faciam⁹. In hac cruce semp̄ p̄de-
re d̄ xp̄ianus vt sit fixus clauis. i. p̄ceptis iusticie.
Nā di. Maximus in ser. de martyribus. Vita oīs
xp̄iani q̄ fm euāgeliū vixerit crux ē atq̄ martyriū
Et ab hac cruce sp̄uali nō debemus descēdere sed
vsq̄ in finē p̄seuerare. De q̄ Berni. Neminē audia-
mus nec carnē neq̄ sanguinē a cruce descēdē sua-
demē. s̄ p̄seuerem⁹ quousq̄ deponamur. Qd̄ no-
bis p̄cedat p̄r et filius et sp̄s sanctus.

Sermo lxxix. Ad idem.

Benedictū lignū p̄ qd̄
fit iusticia. scribit Sap. xliij. Pro q̄ scien-
dū in v̄bis p̄missis duo tangunt. Primo
lignū crucis b̄ndict: ibi. B̄ndictū lignū. sc̄o rō
b̄ndictiōis reddit: ibi. p̄ qd̄ fit iusticia. Dixi p̄-
mo lignū crucis b̄ndict: vbi d̄. b̄ndictū lignū. et
merito b̄ndict: Primo qz in eo diabolus sup̄at et
hō de p̄tate est liberat. vt dicit Adamantius sup̄
iudiciū. V̄sibilis x̄ps crucifixus ē: s̄ inuisibilis oīa

bolus sup̄atus ē. p̄pter qd̄ demones valde timent
crucē. vt dicit Chriſt. V̄bicūq̄ demones signū cru-
cis dñici viderint fugiūt. timētes baculū q̄ plagā
p̄ceperūt. Jo volēs esse tutus a diaboli tentatiōe
p̄signet se crucis signo. Nā p̄ Aug. reddit rō dicēs
Vbi signū crucifixi cū fidez deuotiōe p̄cesserit ibi
inimic⁹ nō nocebit. Deo notāter cū deuotiōe: nā
fures raptōres et. se signāt et eis nō p̄ficat. qz dicit
Chriſt. Crux xp̄i nō patrocinaſ crimini: s̄ deuotiō
cū fide et dilectiōe d̄ p̄cedere. Iuxta illud Ezech. ix
Sup̄ quē videris signū ih̄u nō nocebis. Et sic ca-
nit ecclesia. Contra h̄ signū nullū stet periculū. Vñ
legit exēplū de dono timoris. Cū quidāz vir bon⁹
cū vxore sua dñi in pace et sc̄itate cōmoratus esset
hoc inuidēs diabolus immisit eis tentatiōes vt se
suspēderēt. et sic p̄ntem miserā enaderēt. Cū vter-
q̄ in hac tentatiōe improba tristis efficeret et in im-
portuna cogitatiōe vt nō somnū capent nec comē-
dere possent. quesinūt alter ab altera tristitias suas
Hūdit vir q̄ h̄iet voluntatē se suspendendi. Hūdit
mulier p̄sile fore desiderū suū. p̄sentētes ambo la-
q̄os aprāt vt se suspēdeant. Tunc mulier dixit viro.
Dñe p̄sulerē vt prius biberemus de illo bono vi-
no qd̄ habemus in cellario de vinea n̄ra qd̄ nō dū
gustauimus. et sic potati letus et suauis moriemur
Placuit viro. q̄ afferēs vinū obrulit viro. qd̄ cum
veller bibere sicut p̄seuerat signauit illud crucis
signo et bibit et dedit vxori sue. Cū aut̄ bibissent vi-
nū signū sc̄e crucis signo statim fugit diabolus
et tentatiō q̄ p̄ toto mūdo h̄ qd̄ cogitauerit facere
noluisse. s̄ p̄fusi ad cōfessionē venerūt et penitue-
runt de malo p̄posito. Et iō docuit b̄ns b̄ndictus
p̄ra malas cogitatiōes adhibere signū crucis. Cū
qdā monachus filius cuiusdā potētis in cena sua
teneret ei lucernā cogitauit in corde suo di. Quis
est hic cui ego seruiō. et q̄s suz ego q̄ talī seruire de-
beo. Clamauit sc̄us b̄ndictus. Signa cor tuū fr̄e
qd̄ cū fecisset tentatiō recessit. et qd̄ cogitauit alijs
reuelauit. Nā signū crucis est flagellū q̄ abijciēde
sunt musce moriētes a suauitate vngētī. Nā dicit
August. sup. Iohem. Signum crucis a nobis ex-
pellit exterminatōrē. si tñ cor n̄m habeat deu⁹ in-
habitatōrē. Sc̄o b̄ndictū est crucis lignū. qz p̄
illud meritū n̄m auget. Figuraf Gen. xxiij. Cū
abraā colligass̄ ysaac sup̄ struem lignoꝝ multipli-
catio seminis et generis sui p̄mittit. cū d̄. Multi-
plicabo semen tuū sicut stellas celī. Et sic p̄ crucis
lignū aucta est multitudo fidelium. vt h̄ Ioh. xij.
Si granū frumētī mortuū fuerit multū fructū af-
fert. Reuera multū: qz hoībus venit p̄solatio. ange-
lis d̄o gaudiorū augmētatio. De p̄mo dicit Act̄.
de san. vic. Sicut p̄ diaboli tentatiōē in ligno sur-
rexit hoīm oīs tribulatio. sic p̄ passionem xp̄i in li-
gno oīs cōsolatio. De sc̄o d̄o dicit idē. In te crux
sc̄a angelī augmētant sua gaudia. Tercio b̄ndi-
ctū est lignū sc̄e crucis. qz in eo oīa sustēant. Vñ
p̄s. xxiij. Virga tua et baculus tuus. s. crucis ipsa
me p̄solata sunt. Nam dicit Damas. in li. iij. Crux
xp̄i est baculus infirmorū. datrix bonorū. auersio
oīm malorū. Dic ē baculus de q̄. j. Reg. xvij. Da-
uid rulsit baculū in manibus p̄phlīstē: et sic nos
crucis signū ad sustēndū p̄ diaboli. De q̄ Chriſt.

De Ascensione domini

Cruce xpi est xpianoru spes et victoria. mortuorum resurrectio. dux cecorum. via puerorum. baculus claudorum. solatio pauperum. vite eterne lignum. **Q**uarto bndictum est crucis lignum. qz in eo ho recollat. **P**ri ad Coll. j. Pacificas p sanguine crucis ei q in celis et in terris sunt. **I**o ambas manus extendit in cruce ad recollatam ambas ptes. **D**e q Rom. v. Cu inimici essemus recollati sumus p sanguine filij ei. **H**abemus de laude crucis. **I**n cruce scilicet es. egrotos curas: mestos letificas: tribulatos consolans: tu status creditus: tu firmitas operantis: tu beatitudo in te sperantis. **Q**uinto bndictum est lignum crucis. qz i eo aduersitas dulcorat. **F**igurat. **E**xod. xv. **M**oyses elamavit ad dnm p aqs marath. i. amaris. et ostendit ei lignum. qd aqs impositus dulcorabant. **S**pualiter. aque amare sunt tribulationes pntis vite. q dulcorantur p crucis memoriam. **P**ri Greg. Quicqd afflictionis pateris i terris leve erit si inspicias qd biberit xps in ligno crucis. **N**a fm Bern. Boni miles no sentit sua vulnera regis intueri. **G**rego. Du passio xpi intuet nil tam graue qd no equo aio sustinet. **S**exto xps in eo honorat. ad Phil. ij. Factus e obediens usq ad mortem: mortem aut crucis: ppter qd exaltavit eu de. i. ppter obedienciam. **D**icit mgt in. iij. sen. dis. xvij. **D**e xps clarificaret in sua resurrectione bndictus est in crucis passione. **N**a bndictio crucis e meritum claritatis. et claritas resurrectionis e pccatu et pccatu bndictio sue passionis. **S**eptimo bndictum e lignum crucis. **N**a p illud ois bndictio dat. vt bñ in can. de pte. di. v. nūq. vbi dñ. **S**acerdotalis gradus aliasq sacra signo crucis pficiunt. **I**o Aug. in ser. de passione dñi. **C**ruce xpi nob est ca totius beatitudinis. h de cecitate liberant erroris. h de tenebris reduxit ad lucem. h debellatos qeti sociavit. h alienatos deo pñxit. longe pñstutos pñstos repñstavit. hec pegrinantes ciues effecit. h discordia amputavit. h est pacis firmamentum. h est abundans largitio oim bonorum. **O**ctavo bndictum e lignum crucis. **N**a p illud celum referat. **D**e q damas. **C**ruce xpi e clavis paradisi. **D**e q clau. Isa. xxiij. **D**abo clauem domus dauid sup humerum eius. **I**o Greg. in omel. di. **C**ruce xpi paradisu patefecit qd p qñq milia annorum et amplius clausus fuit. **D**e q apoc. dixit saluator. **H**odie mecum eris in paradiso. **L**u. xxiij. **I**o **H**abemus sup Gen. **D**ñs in meridie crucem ascendit. et pmissa latroni habitare paradisi post meridiem hora nona spm tradidit vt vicz hora eade q pñmus ho lignum pñstatis tetigerat. scdo ho lignum redemptoris ascenderet. **E**t q hora diei pñstatoris adaz de paradiso expulserat. ea hora latronem eu pñstet in paradisu inducet. **P**ri scdo rōe bndictiois reddit. cuz dñ. p qd sit iusticia. **N**ota multiplex facta fuit iusticia p lignum crucis. **P**rima. na p illud ho repedit qd abstulerat. **I**ustus e em q fm forma et qñtate delicti fiat emendatio cu restitutione ablatis. ho aut fructu veritatis recepit ab arbore. ppter qd moralitatem incurrebat. et sic ho xps fructu vite restituit arbori cu pependit in ea. **P**o delectat e in oi sensu suo illicite i ligno. **E**t sic xps punit e in oi sensu suo iniuste. **P**enas em habuit q ad tactu. in flagellatione: crucifixione: et coronatione. **P**ena habuit q ad visum. pñstado matris lacrimante et discipuli: audient opprobria et blasphemias. **A**lios saluos fecit et. **C**ustavit

acetum cu felle mistum. **P**odorat e spiritus fetore. iuxta illud Isa. l. **F**acile meum no auerti ab increpantibus et spuentibus i me. **I**dcirco impletum est illud apli Rom. v. **S**icut pñstus delictu in ois hoies mors in pñstinatione transijt. ita p vñstus iusticiaz in ois hoies vita i iustificatione. **N**e q Ambr. i ser. de passione. **N**o ada in arbore pñstidit. h xps in cruce inuenit. **S**cdō instu fuit sicut diabolus hoiem in ligno decepat et vicerat vt p lignum viceret et falleret et deciperet. **D**e q Grego. **Q**ui in ligno vincebat et. **I**o Ps. cxliij. **I**ustus dñs in oibus vijs suis. **D**e hac iusticia loquit mgt in. iij. dis. xx. reddens rōnes qre xps potentia no voluit nos liberare: h iusticia dñi. **P**otentia vincere noluit. qz diabolus vicio pñstatis sue amator: est potencie et desertor: oppugnatorem iusticie: in q cu hoies magis imitant q neglecta vel postposita iusticia magis studet. elusq adeptione letant vel cupiditate inflant. **I**o placuit deo vt no potentia h iusticia vincens hoiem libera ret. in q hoiem imitari disceret et.

De ascensione dñi. Sermo lxxx.

Ascendit deus in iubi
latio: et dñs in voce tube. **P**s. xlvj. **I**n verbis pmissis duo innunt. **P**rimo iocunda xpi ascensio. **S**cdō eius tremebunda reuersio. **P**rimo dñ. ascendit deus in sublatio. **N**ota xps multiplex ascendit. **P**rimo potenter. qz pñstus viribus. **I**oh. iij. **N**emo ascendit in celum nisi q descendit. **G**lo. vñte pñstia. **S**itu debes ascendere oportet q fiat vñte sua. **D**ñs pñs in li. de generatione. **O**me leue sursum: graue deorsum. **N**os vo grauati sumus pñstis. **P**s. xliij. **O**mnes declinauerunt sicut inutiles facti sunt. no est qui faciat bonum no est vñs ad vñm id est xpm. **I**pse em lentis sine omni pñstio. **I**ta potenter ascendit vt mirarent angeli dñces illud Isa. lxij. **Q**uis est qui venit de edom. i. sanguineus qui viderunt cicatrices vulnerum. tinctis vestibus de bosra. i. tribulatione. **I**ste formosus in stola sua id est claritate. in multitudine virtutis sue gradies. **R**espondit. **E**go sum qui iusticia loquor et pñstator: sum ad saluandum. i. p hoie pugnavi contra diabolum quem vici: et hoiem quem saluavi. **N**o sic potenter ascendit enoch. de quo dicit **T**ulit eum dñs et non apparuit. **Gen. v.** **N**on sic raptus vt paulus neci curru sublimat igneo vt helyas solu in celum aereu: h ipemet pñstia vñte ascendit. **D**icit em scrips. **Th.** pre. iij. q. lxxij. **I**n xpo erat duplex natura. i. diuina et humana. **D**ñs fm vñstasq naturam potest accipere propria virtus. **P**rimo fm naturam diuinam qz i potentia diuinitat fm qua e vñstas pñstet sibi id q ex potentia diuinitat facta e corpus ascendit. vñ Greg. **I**lle p humanitate ascendit i celum q p diuinitate continet frater celum. **S**z fm humanam naturam p accipit duplex virtus. **O**na nalis q pcedit ex pñstis nature. et tali vñte manifestu e q xps no ascendit i celum. **A**lia virtus i humana na e vt glie ex pñstie glificat. ex cui redudat glificat corpus. qz fm ang. **T**anta e obediencia glificati corporis ad aiaz. qvbi vult spūs ibi pñst erit et corpus pñst dñe agilitat. **E**t sic illi tmini. **A**stia pñst eleuat forebat i epla et enagelio. **I**z videt signi ficare qd alteri amminict. pñst iñ xpm ascendisse ius